

PREMIJERA 'FEDRA' JEANA RACINEA U REŽIJI MARCA SCIACCALUGE NA SPLITSKOM LJETU

Predugi ispit iz scenskog govora

Duga i zamorna dvoipolsatna predstava, koja se po svojoj estetici mogla dogoditi prije pola stoljeća, djeluje kao ispit iz scenskoga govora u kojem studenti imaju zadatak ovladati aleksandrincem

PIŠE
JASEN BOKO

Patiti na sceni i biti razdiran strastima, a pritom se izražavati rimovanim aleksandrincem nije nimalo lako. Artificijelnost Racineova klasicizma, čak i kad je riječ o njegovoj najboljoj tragediji, uvijek slabi pred snagom i strasti Euripidove "Fedre", pa je potonja danas znatno popularnija. Racine — uz iznimku same Francuske u kojoj i dalje ima status nacionalne baštine i stalno mjesto na repertoaru Comedie Francaise — danas na pozornice dolazi znatno rjeđe, samo onda kad redatelj ima originalan ključ kojim klasicizam može otvoriti modernosti, kako je to recimo u Ljubljani prije tri godine napravio Francois Pesenti.

Opera gluma

Marco Sciaccaluga, redatelj splitske produkcije, međutim, taj ključ nema, pa se u Dioklecijanovim podrumima dogodila "Fedra" koja se po svojoj scenskoj estetici mogla dogoditi i prije pola stoljeća, duga i zamorna dvoipolsatna predstava, koja djeluje kao ispit iz scenskoga govora u kojem studenti imaju zadatak

ovladati aleksandrincem. Paradoksalno, govorni je segment predstave i najbolji, i tu se mora odati priznanje glumcima koji su se s rimovanim stihom uspješno izborili, uz očite zasluge jezične savjetnice Jagode Granić.

No, ono što na sceni prati sam govor ponekad kao da je uzeto iz "Priručnika scenskih poza" Alamana Morellija iz 1854.: koluta se očima i tetura, hvata se za grudi i patetično naslanja na zidove, pada na koljena i bjesni, često na sasvim operni način. Mizanscenska rješenja jednako su statična: glumci uđu, kleknu na pijesak (to je jedina scenografska intervencija u prostor Podruma) i zatim izgovaraju svoje stihove oborena pogleda. To da ne biste zaboravili kako se ipak radi o zabranjenoj strasti! No, onda najednom, bez pravog razloga, počnu trčati scenom, povremeno u toj trci padajući, a sve kako bi umjetno pokušali stvoriti dinamičnost koju predstava, međutim, nema.

Susprega i stihija

Tako "Fedra" — četvrta(?) dramska premijera Splitskog ljeta — postaje samo još jedna repertoarna slučajnost dramskog programa koji, čitam, govori o "žudnji koja poprima ime ljubavi što se iskazuje bez susprege". Jednostavniji bi i točniji repertoarni moto od ovog nesuvislog stilskog konglomerata žudnje, ljubavi i "nesusprege" bio — stihija.

Iskreno, ne vjerujem da će "Fedra" dugo nastanjivati Podrum. Malo je vjerojatno da postoji publika koja u teatar ide kako bi 150 dugih minuta slušala Racineove stihove ilustrirane sasvim nesuvremenom kazališnom režijom.

Bojana Gregorić-Vejzović teško da je ovom ulogom nešto dobila, a Sunčana Zelenika-Konjević napatila se kao Enona

Trijumf splitske glume

Bojana Gregorić-Vejzović s puno se truda borila s Fedrom, odabravši teturanje, suzne oči i polurazdrljene grudi kao glavno sredstvo pokazivanja griješne strasti, ali je borba nje i naslovnog lika završila u najboljem slučaju — neriješeno. Nije izgubila, ali teško da je nešto ovom ulogom dobila. "Priručnik scenskih poza" iz 1854. za svoj je stil glume odabrao Aleksandar Cvjetković (Tezej) ostvarivši ulogu koju bi trebalo konzervirati kao primjer kako se u posljednjih nekoliko stoljeća — ne glumi! Da se, međutim, s Racineom ipak može dostojanstveno nositi i igrati ga glumački suvremeno, pokazali su Mijo Jurišić (Hipolit), Dijana Vidušin (Aricija) i Trpimir Jurkić (Teramen). Sunčana Zelenika-Konjević napatila se kao spletkarica Enona, a igrale su i Lada Bonacci i Lidija Florijan, koje su zvučale sigurno, ali ih od stupova u Podrumima nisam vidio jer je dio predstave ne osobito inteligentnim postavljanjem gledališta jednostavno skriven od publike.

Kostimi iz 'Ben Hura'

Kostimi Valeri Marani navodno su inspirirani pohodom Aleksandra Velikog na istok, što je u svojoj nesuvislosti gotovo simpatična nebuloza, premda meni izgledaju kao da su pobjegli iz Nabucca ili čak Ben Hura, a čuju se sa scene povremeno i tonski efekti, glazba i šumovi u izboru svestranog redatelja, koji čak i Dioklecijanovo scenografsko rješenje, kojem je dodao par tona pijeska, pripisuje sebi.